

K.T.

**Unîversîteya Artûklûyî ya Mêrdînî
Ensfîtuyê Zîwananê Ganîyanyê Tîrkîya
Şaxê Mayzanîstê Zîwan û Kulturê Kurdan
Projeyê Masterê Bêtezî**

DESTPÊKÊ EKOLÊ KUBÎZMÎ

Yunus ÖNDER

15721045

Şewîrmend

MUSTAFA ASLAN

Mêrdîn 2018

VATEYO VERÊN

Ma na xebata xo de, ekolê kubîzmî ser o vindertî. Kubîzm ekolê seserra 20. yo. Kubîzm hunerê seserra 20. ser o zaf tesîr kerdo. Kubîzm seserra 20. de hunerî ser o yew dewrîm kerdo, verê kubîzmî hunermendan çi bidîyayên rastreast ê resim kerdînî labelê hunermendanê kubîstan çi dîyo raştreraşt resim nêkerdo. Hunermendan objeyî waşto senîn resim bikê o şekil resim kerdo. Kubîstî objeyan parçe-parçe kenê û objeyî bi yew şeklê geometrîkî rê de neqil kenê tuwala xo ser.

Na xebata xo de ma zaf zahmetî antî. Hetê hunerê resimî de çekuye ma qîm nêkenê. Ferhengê hunerî çin o, yan zî mi nêdî. Mi na xebata xo de fehm kerd ke yew ferhengê hunerî ma rê lazim o.

Şêwirmendê na xebate Yrd. Doç. Dr. Mustafa Aslanî rê, semedê pêşnîyazanê a mamosta Pinar Yıldize rê, Semedê şêwirmendî û hetkarîya ey mamostayê xo Îbrahîm Bîngolî rê ez sipas kena.

KILMVATE

Kubîzm hunerî resimî de yew dewrîm o, qalibê resimî ke xo ver de bî pêro rijnay. Kubîzmî ra verî hunermendan rasterast çî bîdînî ê viraştînî. Sey nimûne yew merdim senîn biasaynî hunermendan resmê ê merdimî eynî şekil de ardînî tuwala xo ser, labelê kubîzmî hunere resimî ser o yew dewrîm kerd rasterast yew merdim senîn aseno ey şekil de. nêviraşt Kubîstan va ke hunermend azad o senîn biwazo eşkeno bi ê şeklî resme xo virazo. Coka kubîstan merdimî rasterast senîn asenê bi o şekil de ne, înan senîn vaştênê bi o şekila viraştên.

Kubîzm seserra 20. de muzîkî, edebîyatî, mîmarî û sey nînan zafê hunerî bîne tesîrê xo de verdayo. Kubîzm hunerî ard modernîte ser. Modernîteya hunerî kubîzm reyde dest pê kerd.

Seserra 20. De tayê hedîseyanê komelkîyan, hunermendan ser o û eserane înan ser o tesîr kerd, no tesîr eserane xîşnî vetî meydan. "Guernîcaya" Pablo Picassoyê na hedîseyan rê tena yew nimûneya.

Kilîçekûyî: huner, hunermend, resim, kubîzm, Picasso, modernîte

ÖZET

Kübizm resim sanatında bir devrimdir. Kendinden önceki resim kalıplarını yıkmıştır. Kübizmden önce sanatçılar gördükleri bir şeyi olduğu gibi çiziyorlardı. Örneğin kübizmden önce ressamlar bir insan gerçekte nasıl görünüyorsa onu o şekliyle çiziyorlardı, hiçbir değişiklik yapmadan fakat kübizm sanat üzerinde bir devrim yaptı ve gerçekte bir insan nasıl görünüyorsa o şekilde çizmediler. Kübistler dedi ki sanatçı özgürdür, sanatçı nasıl isterse resmini o şekilde yapar. O yüzden ki kübistler görüneni olduğu gibi değil istedikleri gibi çizdiler.

20. yüzyıl müziğinden edebiyata ve mimariye kadar her şeyi etkiledi. Kübizm tarafından yıkılan sınırlar, Dadaist ve gerçeküstücü sanat hareketlerinin isyanına yol açtı. Kısacası kübizm, sanatçıları post-izlenimciliğin uzun zamandır sürdürüle gelmiş kalıplarından kurtarıp sanatın modern zamanları yakalamasına katkıda bulundu. Sanat kübizmle modernleşti.

20. yüzyıl da bazı toplumsal olaylar, sanatçıların üstünde büyük etkiler bıraktı, bu etkiler büyük eserlerin ortaya çıkmasına vesile oldu. Pablo Picasso'nun "Guernica'sı" buna sadece bir örnektir.

Anahtar Sözcükler: Sanatçı, sanat, resim, kubizm, Picasso, modernite

TEDEYÎ

VATEYO VERÊN	I
KÎLMVATE.....	II
ÖZET.....	III
TEDEYÎ.....	IV
KILMNUŞTEYÎ.....	V
DESTPÊK.....	1
1.BEŞO YEWIN.....	2
1.1HUNERO MODERN SENÎ VECÎYA RAŞTE.....	2
1.2 TARÎXÊ KUBÎZMÎ.....	7
1.2.1 HÎRÊ EVRÊ KUBÎZMÎ.....	7
1. Kubîzmo Verên	
2. Kubîzmo Berz	
3. Kubîzmo Ciwan	
2.BEŞO DIYIN.....	9
2.1ÇEND HUNERKARÊ MUHÎMÎ YÊ KUBÎZMÎ	9
2.1.2 GEORGES BRAQUE.....	9
2.1.3PABLO PÎCASSO	11
2.1.4JUAN GRÍS	14
2.1.5LUÎS FERNANDEZ LOPEZ.....	15
2.1.6PATRÎK HENRY BRUCE.....	19
2.1.7MACEL DUCHAMP	21
2.1.8ROBERT DELAUNAY	23
2.1.9ROGER DE LA FRESNAYE	25
VATEYO PEYÊN	27
ÇÎMEYÎ	28

KILMNUŐTEYÎ

b. beiwnî (bakınız)

ç, çape (basım)

r. rîpel (sayfa)

DESTPÊK

Kubîzm vera empresyonîzmî vecîyayo meydan. Kubîzm dinya de tena resimî ser o ney heman wextî de edebîyat, mûzîk, dekorê tîyatroyî û mîmarî ser o zî tesîr kerdo. Coka kubîzm, empresyonîzmî ra vêşêr, yew felsefe û metafîzîko hîra viraşto.

Rêberê kubîzmî Pablo Picasso, Georges Braque, Juan Gris û Fernand Lager ê. Rexnegiran û hunermendan sey empresyonîzmî henekê xo kubîzm o verênî ra kerda. Nameyê kubîzmî seba henek kerdişî no ekolî ra nîyayo, labelê zaf nêramito ke kubîzmî xo dayo qebulkerdişê rexnegiran û resaman.

Pirensîbê kubîzmî vera-vera vecîyeno raşte. Kubîzm tebîetî newe yew hoke ra gêno xo dest û şîrove keno. Razber nîyo, şeklê normala ra eleqê xo nêbirneno, labelê înan serbest parçe keno, geometrîk yew duzen, hema raşt, heme tabloya, bedilyayîşê heme babeta yew duzenî mîyan de vila keno. Kubîzm de babetî mûhîm nîye, coka heme çî şêno bibo babeta înan.

Kubîzm yew ekolo xişn o, coka hema ra zî huner û hunermendan binê tesîrê xo de verdeno.

1. BEŞO YEWIN

1.1. HUNERO MODERN SENÎN VEJÎYA MEYDAN

Seserra 20. de dinya zaf bedilîyayîş û çîyanê neweyan rê bîye sahne. Dinya di herbî dî û huner modernîzmî ser o şî. Na seserre de kubîzmî, Parîs de hetê di hunermendanê ciwanan, Pablo Picasso û Georges Braque, yeno awankerdiş. Nê di hunermendî, hunerê ke înan ra verî bî rijnayê û yew hunero newe peyda kerdo. No huner geometrîk yew huner o. No huner de hunermendî objeya raştreraşt nîyanê tuwalda xo ser. Ne objeya analîz kenê û înan geometrîk fikirnenê tiradim înan

No fikirayîşê înan newe yew paca akeno ekolê hunerî ser. Her çî sebeb bibo zî kubîzm en verê destê rexnegiran de tîra rexnê ra beno hedef, labelê zaf nê rameno ke Seserra 20. de xo ano qabul kerdiş û beno yew ekol û newe. Mehtefê hunerî o newe beno kubîzm.

1908 de rexnegîr rê hunermende Fransî zî Lovîs Vauxceller resmê yew Braqueyî veyneno û vano ke “ no resim xîleya ra geometrîk yew uslûb rê virazîya o tede çî yekî çînyo bêlûnîyo çîyo” wato. Resmê Cezanne zî “keye Estoqeyî ” eynî ca de virazîyayo û eynî çî mî tede esto. (Eke ma no resim ra nimûne bî dê sek no resim de darê keskî û şalênî, keye ke rengêcîn portakaliyo berkaye o.)labelê Breque resmê xo ser o zaf fikiryeno heme çî yew bi yew gêno xo dest cîn şîrove keno û resimê xo tamam keno.No uslûb parçe parçe têyra akîtneno û no parçeya yew abstraktî reyde neve ra pêraneno.

Georges Braque ,Keye L'Estaque' de ,1908, 73 x 60 cm,Muzeya Kunstmuseum Bern

Pablo Picasso, Ceneka Ke Bermena, 1937, Tuwalî ser o boyaxo rûnin

"Kubîzm tevîrna ewnîyaşarê îmkan dano, tarîfê resimanê kubîzmî no şekîl de qebul beno. Eserê kubîstan tameşevanan ser o eynî dem de tewirna perspektîfan ra ewnîyayîş û şeklê ke dinya de estê înan ser o fikirayîşan rê îmkan dano. Sira hereketanê kubîstî de resmê tebîeta, fîgûranê baneya û natûrmorta, eslê înano taybetmendî seba kê bî şembê vîcînê şeklê înan têra akîtnenê badê pêranenê û neql kenê tuwalda xo ser."¹ Kubîzim de seba ke şeklê yew geometrîk objeyî hema weşî finê raşte, rengê notrî şalênî û grî hema weşî şuxulnayo.

¹ Eric Grzymkauski, *Sanat101, Say Yayınları, İstanbul, 2015, r.106.*

"Sergîyê kubîstano verên 1911 de Parîs de 'Salon des Îndependests' de abena. Kokê ca heya 1901 ra derg bena. Resmê Cezanne o verêna ra ke eynî resmî mîyan de resima ra Picasso û Braque vecîyenê rayîr û reberê kubîzmî kenê. Stîl o ke kubîstî resmê objeya virazenê radiqal qabul bîyo. Kubîzm bedîlyayîşê ewnîyayîşa şuxulnayo. Eke ma yew nimûne bidê ma yew masa ra tevîrna caya ra boynîye ma co ra vindê sek co ra, vexto ke ma ronîştê kîşt ra, yew qelem sera bukuvu sek ma bindê masa ra ewnîyenê. Kubîstî vazenê ke no hewayî tuwal da xo ser o tovşê, seba enîyo ke kubîzmî vecîyayo raşte."²

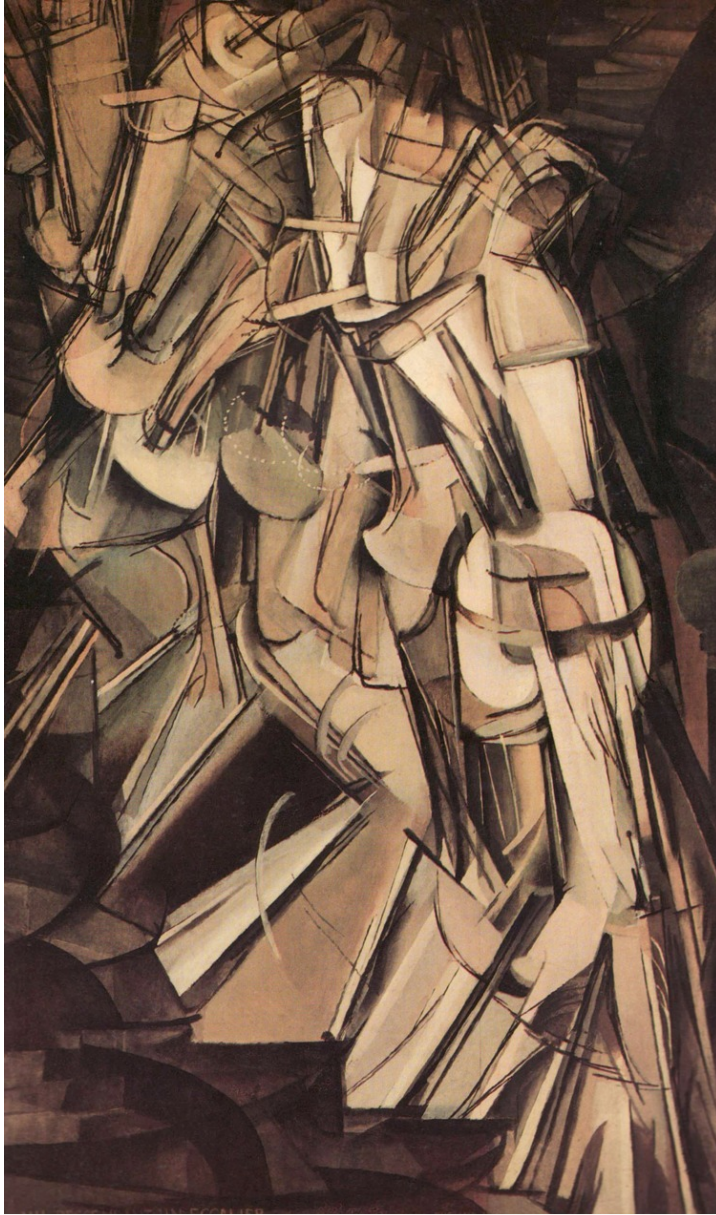
Paul Cezanne. Merdimê Ke Xo Suvenê 2. 1905. 208 x 249 cm. Tuwalî ser o bovaxo rûnin. Philadelphia Museum of Art

1907 de "Salon d'Automne" de resimê Cezannê amê sergî kerdene, no sergî de eserê Cezannê hem Picassoyî ser o hem zî Braqueyî ser o weşî tesîr keno.

"Kubîstan zî heynî nêvaştîni yew çîyo ke raşkên ra senîn aseno a şekil de resim bikê, labelê resmanê xo de hazê ekspresnîstanî Almanya Federale têna duyuyano objeya nêgêyrayo, eynî zîman de aqil o fikiryayîşanê analîtîkî zî gêrayo û resme xo de neqil kerdo. Kubîstan ra Pablo Picasso û Georges Braque hetî de, Jean Metzînger, Juan Gris, Albert Gleîzes û Fernand Lêger zî dehîlê nê grubî bîyê. Parçekerdîşê tewr verênî de; şuşa, qedehî, kîtabî û tewir-tewir hecefî mûzîkî zî ardî têver kompozîsyonanê xo viraştî. Ewnîyayîşanê xo tek yew ca ra nêkerdîni tewir-tewir perspektîfan ra guroytîni xo dest û neqil kerdîni tuwalda xo. Eynî seserre de Îtalya de zî zivanê neve yew ekolê hunerî dest pê kerdî bî, namê no ekolî hunerî fûtûrîzm o. Resmê fûtûrîstan de wext zaf muhîmo û resmanê înan de zîman esto. Kubîstî

² Stephen Lutt, *İzmler, Yem Yayınları, İstanbul, 2010, r.106-107.*

zî hazê Fûtûrîsta resmê xo de ca daybî zimanî. No hadîse rê numuno en veş herûnda ke zimanî ser o verdayo, taybetî de resmê Marcel Duchamps î 'Baneya ke Silma ra Ruvena' ya."³

Marcel Duchamp, Baneya ke silma ra ruvena, 1912, 147 cm x 89,2 cm,

Tuwalî ser o boyaxo rûnin, Philadelphia Museum of Art, Philadelphia, ABD

Çîyo ke resamê kubîzmî wazenê ke biresê ci hunero modern o. Seba nê modernîteyî John Berger vano ke kubîstî hîrê tewîr resim vîraşto.

³ Anna-Carola Krause, *Rönensastan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü, Literatür Yayınları, Almanya, 2005, r.94.*

1. "Hunermêndê ke babetane xo ciwiyayışanê rojanê bajarane modernara gurovto. No hunermendî resmê tebîetî zaf nêviraştî .Çî yo ke merdî ma viraşto, objeyê sanayî hema veştê înan şîyo. Masê qehveya, fîncanî , rojnamê, sûrahî û hazê enîna sovî objeyî hema veştê înan şîyo û enîna resmê xo de şuxulnayo."⁴

2. "No kubîstî resmanê xo de çîyo ke devamlî şuxulnaynî ayna ra veşêr pelê rojnama, muşambê, karton, tenekê, kum, telaş hazê enîna sobî çî mî dekedo resmê xu, kubîstî çend hebî teknîxa têrêd şuxulnenê. În vazênê ke hunermendî azad bê û çî tewir objeya vazenê sek ayna resmê xo de bişuxulnê. Hunermend objeya senî vazeno ke veyno ay gore vîcînenê."⁵

3. "No kubîstî resmê xo de objeyanê raşkêna şuxulnenê. Eke ma nimûne bi dê sek resmê xu de înan rojname buvazêsek bi şoxulnê, înan resmê rojnamî nê virazenê, raşkêne rojnamî genê resmê xu de şuxulnenê û eynî şekîl de sovîna objeya zî no tewir de neqil kenê tuwalda xu."⁶

1. Kubîzmo Analîtîk

2. Kubîzmo Hermentîk

3. Kubîzmo Sentetîk

Georges Braque, Keman û Şemdan, 1910, 61 x 50 cm, San Francisco Museum of Modern Art

⁴ Nimet Keser, Sanat Sözlüğü, Ütopya Yayınları, Ankara, 2009, r.192

⁵ Ç.c., r.192

⁶ Ç.c., r.192

1.2. Tarîxê Kubîzmî

"Serra 1901 de Parîs de 'Salon Palaîs du Trocadero' de yew sergîyo hunerê Afrîka vecyeno navnayîş kerdene û Pablo Picasso zî uca do tamaşê no sergî keno û bî nê tesîrî no hunerî de maneno."⁷

Pablo Picasso û Georges Braque Parîs de yewna vênênê atolyaya Montmorte de têrêdi de resim virazenê. Tabloyê Pablo Picassoyî ke nameyê ci "Kêneke Avîgonî" tede fûgûrî banê estî û perspektîfok ma zanê ayra durî virazya yo seba ayra yo ke dîkkata anto xo ser.

"Serra 1908 de Tabloye Georges Braqueyî ke nameyê ci 'Keye Estaqueyî' yew tebîetî tewir tewir geometrîk uslûbî rê de teswir kerdo, semedê ay ra yo ke rexneyê hunermendan behsê cê kerdo. Serra 1910 de, no termîn dest pê kerdi şîyo kubîstîyo analîtîko berzîyo. No termîn de resmê kubîsta vera vera hema vêşî parçe bîyo û têra akitnayîşê objeya hema zor bîyo. Serra 1911 de sergîyo kubîstano en verên Parîs de abeno. No sergî ca dano nê hunermendan ; Fernand leger, Robert Delaunay, Henrî Le Faucannîer, Sean Metzînger û Albert Gleîzes î. Serra 1914 de hereketê lezbîyayîşê xo vînî keno. No termîn de kubîzm o ciwan dest pê keno."⁸

1.2.1. Hîrê Evrê Kubîzmî

Tarîxçî hunerî Douglas Cooper hîrê evrayanê kubîzmî ra behs keno.

Kubîzmo Verên (1906-1908):

"Picasso û Braque resmê objeyanê ke parçe bîy ayna meklumkî anê aqildê merdî mî labelê yew perspektîfo ke pêykewtişî mîyand de helkerdişê cê esto gênê xo mîyand bîndê yew temadî eserê kubîsta pêyanenê û temelê kubîzmî fînenê."⁹

Kubîzmo Berz (1909-1914):

"Hunermendê Spanyayî, çektarê hîrêyînê kubîzmî Juan Gris weşbîyayîştê xo gore uslûbê kubîzmî tay bedilna. En çîyo ke çîmanê merdimî guneno o ay tewir rengê berqaye dekedî resmî mîyan."¹⁰

⁷ Eric Grzymkauski, *Sanat101, Say Yayınları, İstanbul, 2015, r.107.*

⁸ Ç.c., r.107.

⁹ Ç.c., r.108.

¹⁰ Ç.c., r. 108.

Kubîzmo Cîwan (1914-1921):

"No termîn de hecetê mûzîkî, fîgûrê merdima ya zî kermerê mîyanî kîyî resmê xo de în şuxolnayo."¹¹

Pablo Picasso, Şowa Antibes de seyte masaya, : 1939, 205,8 x 345,4 cm, Museum of Modern art, New York

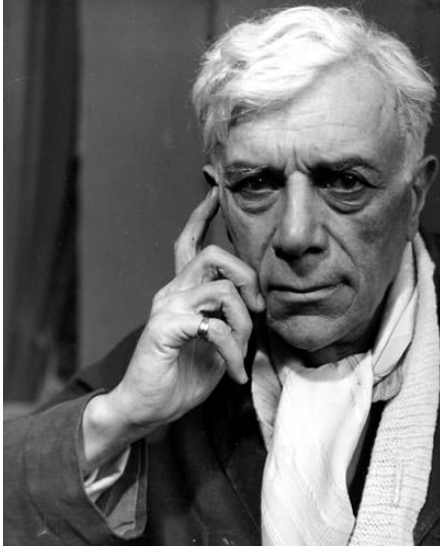
¹¹Ç.c., r.108.

2. BEŞO DIYÎN

2.1. ÇEND HUNERKARÊ MUHÎMÎ YÊ KUBÎZMÎ

2.1.1 GEORGES BRAQUE (1882-1963)

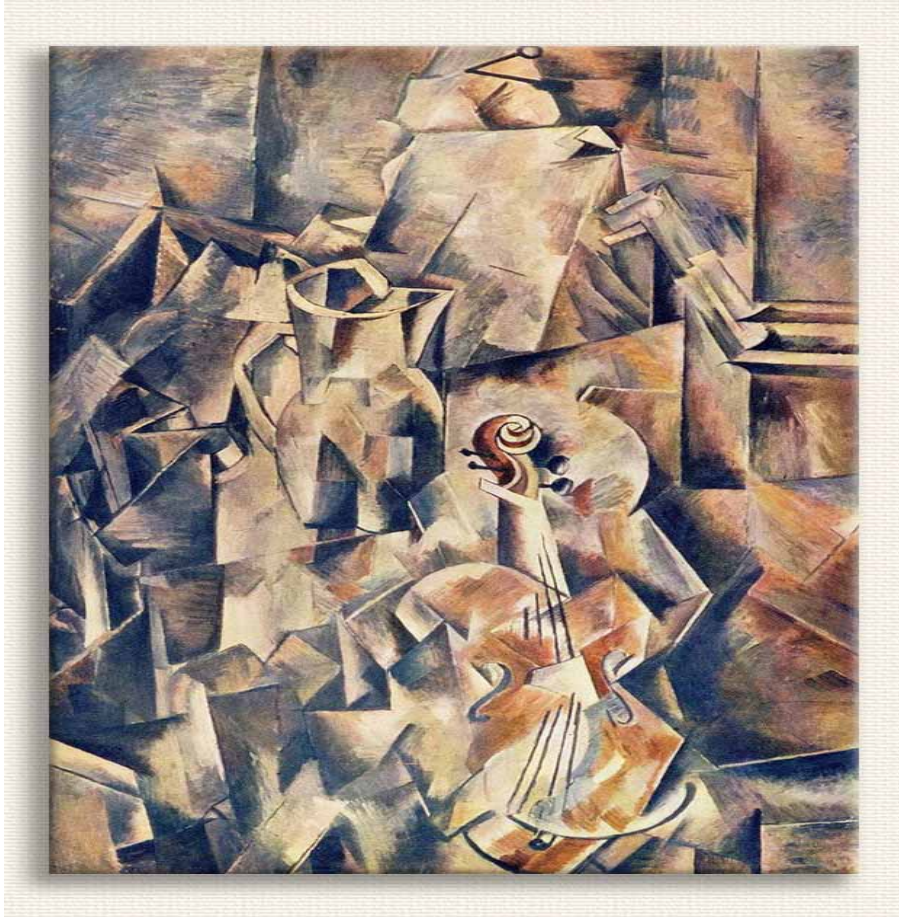
Fransiz fauvîst û kubîst resam.

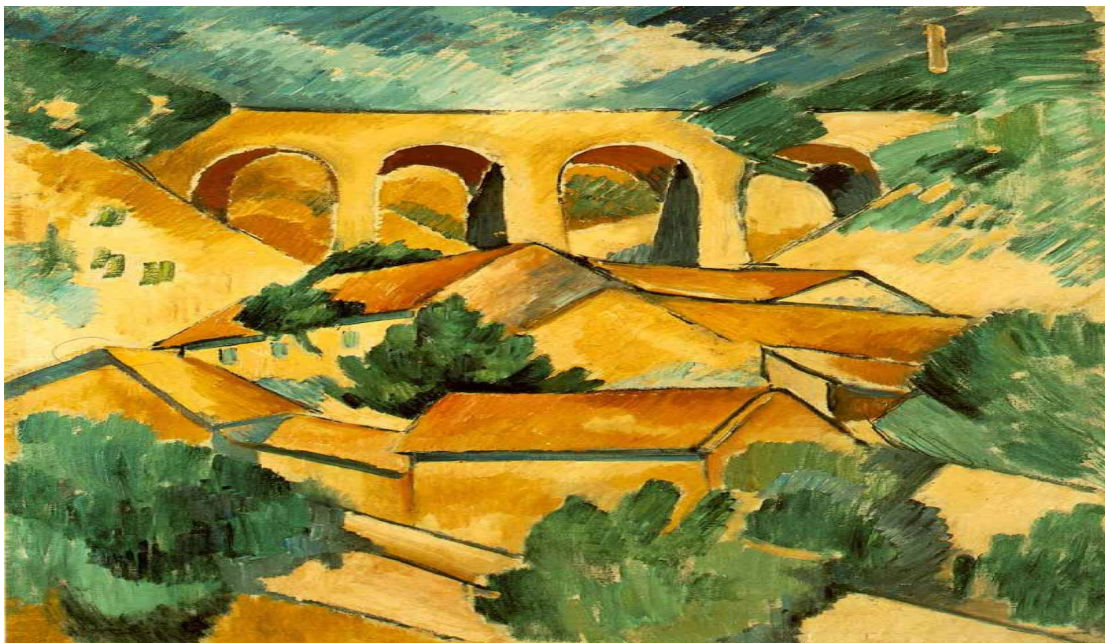
Hunermend 1882 de Argentevîl de yeno dinya. Oyo Picasso Reberê ekolê kubîzmî yê. Şaredariya Le Havre de dibistanê hunermendî de wendo. 1900 de şîyo Parîs. 1902-1904 de Akedemîyo Humberti de wendo. Karê hunerê ceyo en verên binê tesîrê empresyonîzmi de mendo. Tira dim merak dayo fauvîzmî. 1908 ra dim retrospektîf sergî Paul Cezanne “Salon d’Automne” de abeno û Braque binê tesîrê no sergî de maneno û xizkerdişê cê hetê geometrî ra şonê. Serra 1918 û 1920 de Picasso rê de xebitîyayo û eynî stîl de resmî viraştî. Braque zaf xebitîyeno labelê nêşto binê sêda şohretê Picasso ra vecîyo.

Georges Braque ,Carmêdo Gîtarên, : 1911, 116.2 x 80.9 cm, Museum of Modern Art, New York

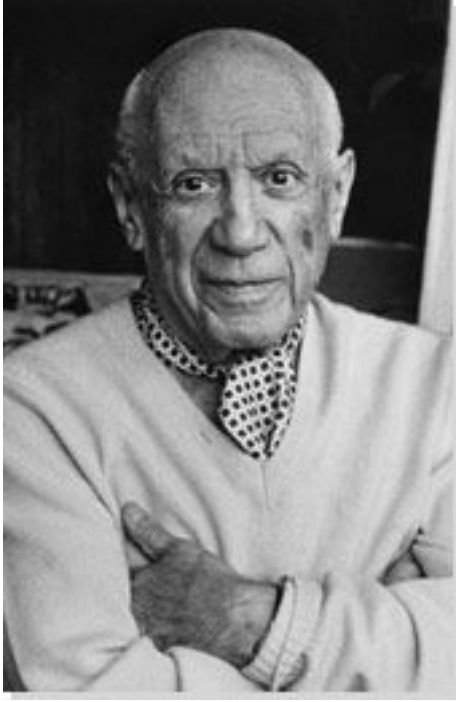
Georges Braque, Keman û Sûrahî, 1910, 117 x 73 cm, Kunstmuseum, Basel

Georges Braque, Vivadükê I. 'Estaquevî', 1908, 72.5 x 59 cm, Musée National d'Art Moderne, Paris

2.1.2. PABLO PÍCASSO (1881-1973)

Spanyol kubîst resam.

Hunermend Serra 1881 de Malaga de yeno dinya. Hunerê xo pî xono hunermendî ra geno. 1895 de waya cê mirena semedê ayra în keye xo benê Barcelona. Hunermend uca de dekveno azmunê akedemî hunerî La Llotja û kezenc keno.

Ser tesîrê hunerê seserra 20. de keno. Heyana ke emrê cê esto en daye bajarîyo û atolyeyî bedilnayî. 1904 de şono Paris û uca de hunerê cê zaf bedilyeno.

1908 de Georges Braque rê de temelê ekolê kubîzmî finenê. Karê cê ke heyana serra 1912 ramîto kubîzmî aneletîk qebul bîyo.

Serra 1912 ra dim dest pê kolajî keno, no hunerê cê kubîzmo sentetîk qebul beno. Sergî xono yewin Almanya Federel de akeno.

Binê herbê mîyanê Spanyayî de maneno. Rejîmê Franco ra remeno şono Fransa û ucadi seba no herbî sîyasî yew falîyet de xebitîyeno. No ziman de eserê xono en muhîm "Guernîcayî" virezeno.

Serra 1973 de Mougins de emrê xo tamam kerdo.

Pablo Picasso, Şuşa Likor û Natûrmort, 1909, 81,6 x 65,4 cm, MOMA, New York

Pablo Picasso. Guernica. 1937. Museo del Prado. Madrid

Pablo Picasso, Ceník Ke Avignóni, 1907

Pablo Picasso, Kêneka Mandolínin, 1910, Tuwalí ser o boyaxo rûnin, 100,3 x 73,6 cm, MOMA, New York

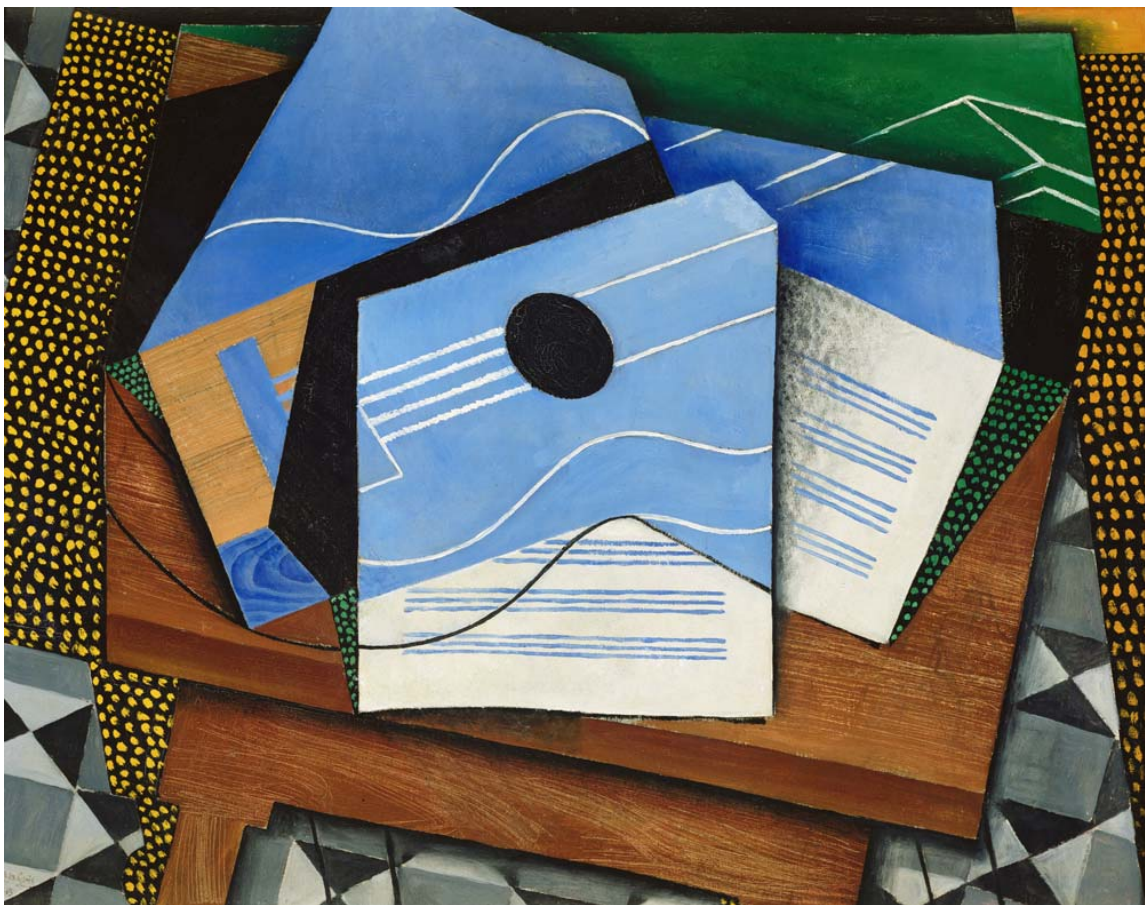
2.1.3. JUAN GRÍS (1887-1927)

Spanyol kubîst resam.

Hunermend 1887 de Madrîd de yeno dinya.Çarês hebi biraycê estî o hîrêsin o. Datê cê şinêkêda cê ra dersê hunerî dano bide. 1902 de Madrîd de dibistanê zîraet û sanayî de ders veyneno. 1906 de kovarê Assîet te Au Beurre û Chavarî de desenê cê weşanîyay. 1913 ra pê kubîzmê sentetîk rê de xebityayo.Mûzeyo Parîsî Art Modern de eserê ce estî.

1925 de nêveş quveno û 1927 de Parîs de emrê xo temam kerdo.

Juan Gris, Masa ser o gîtar, 1915, 73 x 92 cm, Kröller Müller Museum Otterlo

Juan Gris, Bufo, 1917, Ehşabi ser o boyaxo rûnin, 116,2 x 73,1 cm, Museum of Modern Art New York

Juan Gris. Paca Akerda. 1921. 65 x 100 cm. Koleksionê M. Meverî. Zûrih

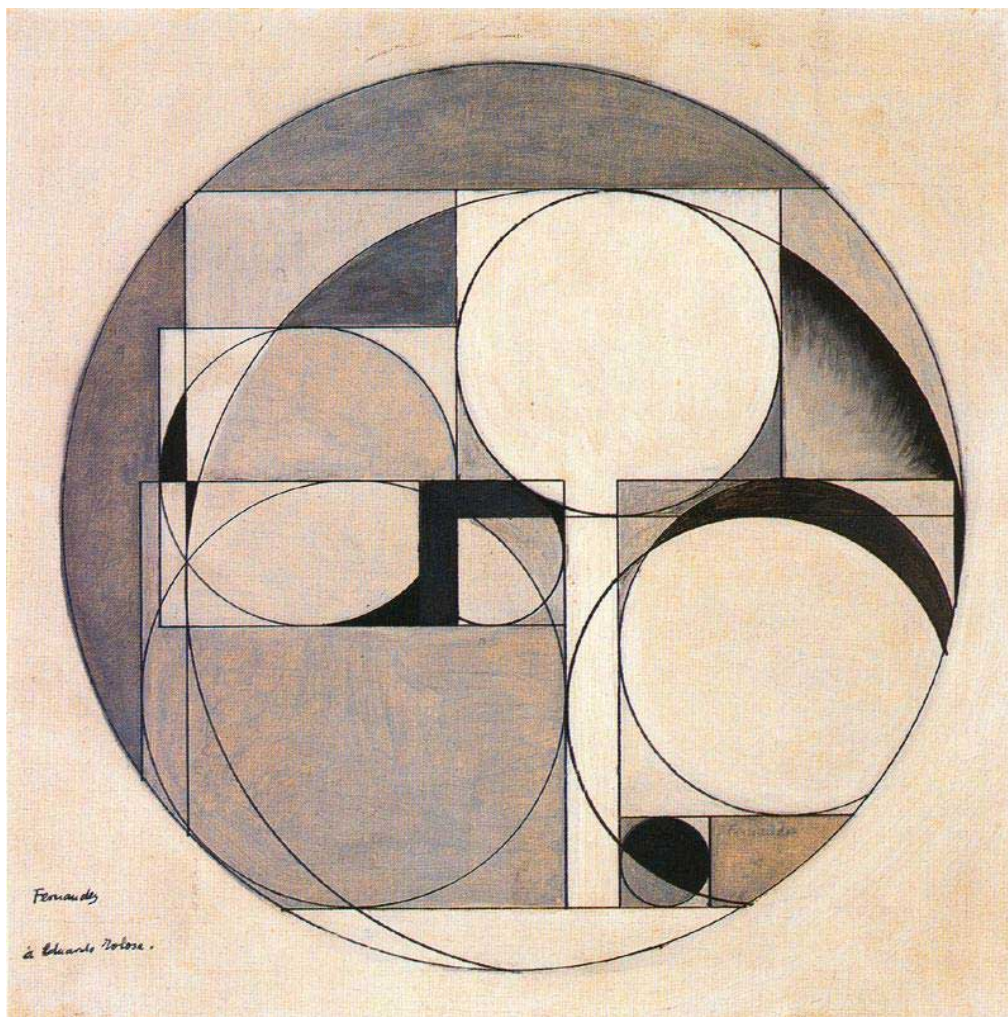
Juan Gris, natûrmorta enguren, 1913, Tuwalî ser o boyaxo rûnin, 92,1 x 60 cm, um of Modern Art New York

2.1.4. LUÍS FERNANDEZ LOPEZ (1900-1973)

Spanyol kubîst resam.

Hunermend 1900 de Oviedo de yeno dinya. 1909 de key xo berdo Barcelona, uca de şîyo dibistanê hunerî. 1924 de şîyo Parîs. Yew mûddet Georges Gilbert rê de şuxolyayo. Serê natûrmorta, tebieta û portreya xebityeno. Serra 1972 de Parîs de Natiional d' Art Contemporain de yew retrospektîf sergî viraşto.

Luis Fernandez, Abstrakt, 1928/33, 28,2 x 28,5 cm

Luis Fernandez , Abstrakt, 1933, 24,5 x 36 cm, Institut Valencià d' Art Modern

2.1.5. PATRÎK HENRY BRUCE (1881-1936)

Amerîkan kubîst resam.

Hunermend 1881 de Campbell County Vîrgînîa de yeno dinya. Perwerdê hunerê xo 1898 de Art Club Of Richmond de veyneno. 1902 de şono New York û William Merritt Chase û Robert Henrî rê de yeno şinasyayîş.

Hunermend revnê xo kerd o û esaranê xono muhîmanê zafîn veşneno. 100 eserê cê hamê rojdê ma. 1936 de întihar kerdo û pêniya emrê xo ardo.

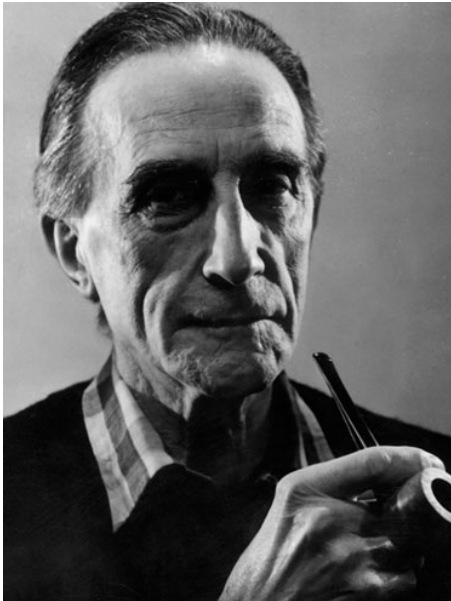
Patrick Henry Bruce, Kompozisyon, 1918, 65.1 x 81.6 cm

Patrick Henry Bruce, Pentûr, 1918, : 65.1 x 81.6 cm

2.1.6. MACEL DUCHAMP (1887-1968)

Fransiz kubîst resam,qametiraş,nuştox

Hunermend Serra 1887 de Fransa de Blaînvîlle de yeno dinya. 1904 de Parîst de Nedemîyo Sulîan de perwerdê xo dîyo .Termînê karîyere xono yewen de binê tesîrê empresyonîzm de mendo. Stîlî empresyonîzm de eserok o en verê viraşto “Portreyî Marcel Lefraçoisîyo”. 1913 de Parîs de rojnamê “Courrier Français” de nuştoxê kerda.

Binê tesîrê fouvîzm û kubîzmi de maneno. Serra 1912 de tabloye cê ke namê ca “Baneya Ke Silma Ra Ruvena “ na tablo rê de nîzdî fûtûrîzmî bîyo. Serra 1912 seba hunermendî baş vîretto. Na Serra dim huner de çî mî o newe virazyayo. No termîn de “ready made” xo nê en verê na viraşto.

Serra 1915 de reberê ya ekolê dadaîzmî kerdo.

Marcel Duchamp, Dulcinea, 1911, 146 x 114 cm, Philadelphia Museum of Art

Marcel Duchamp, Weyvek, 89 x 55 cm, Philadelphia Museum of Art

2.1.7. ROBERT DELAUNAY (1885-1941)

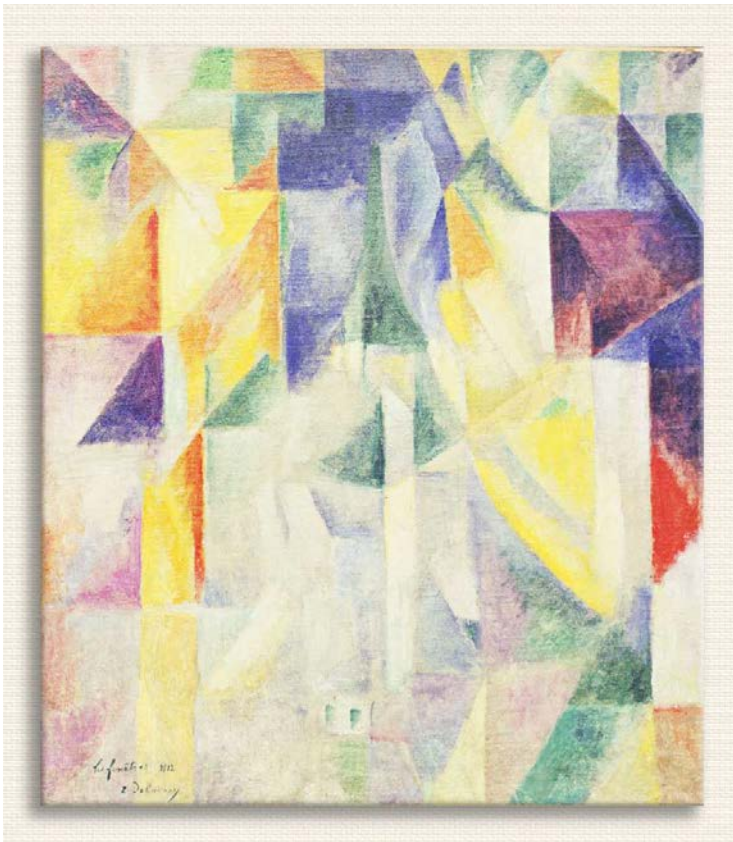
Fransiz kubîst resam.

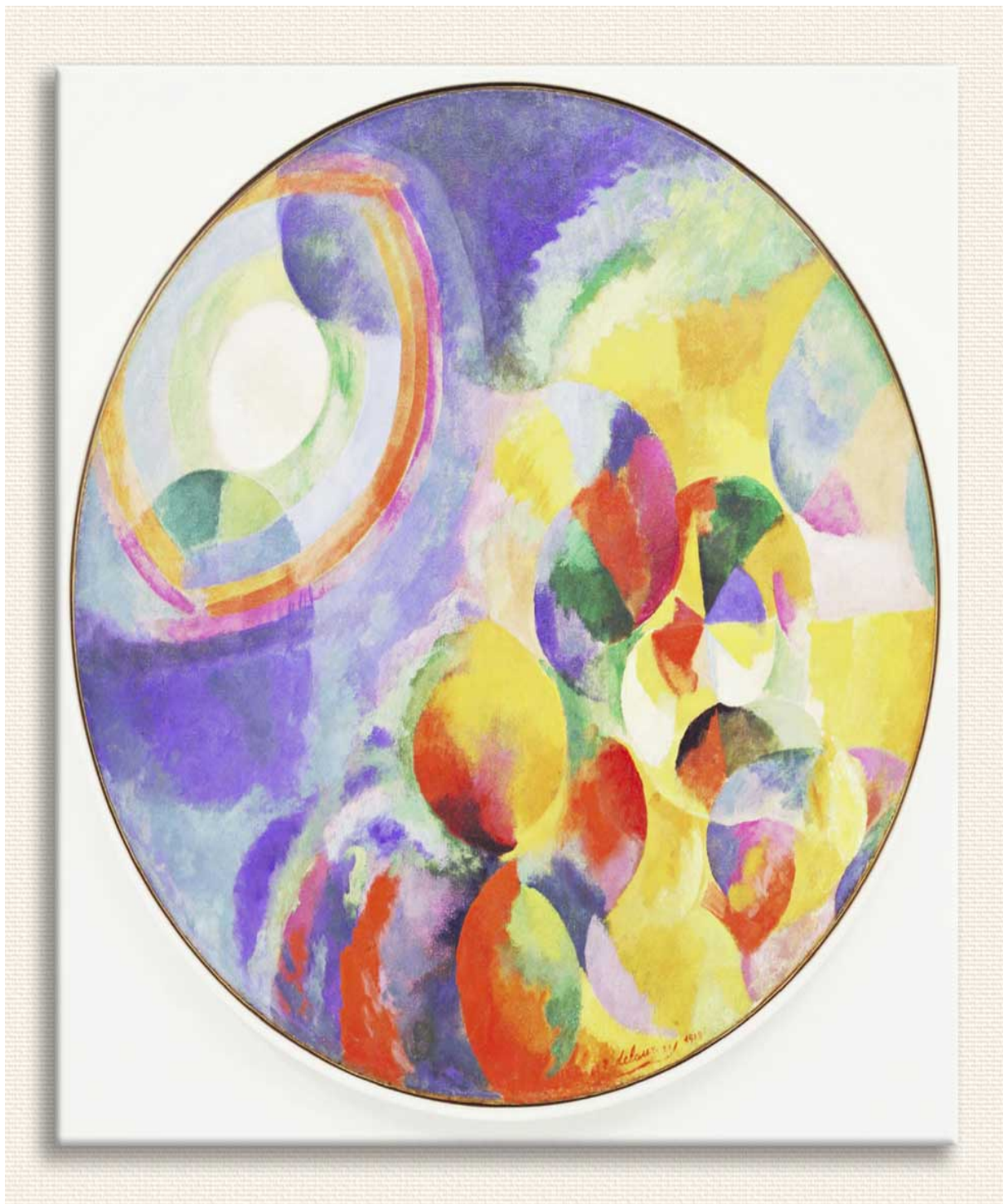
Hunermend serra 1885 de Fransa de yeno dinya.

Serra 1902 û 1904 de hetê yew dekoratorê sehnî de şuxulyayo. Perwedê hunerê resimî yo akademîk nê guroto û no şekil de resimanê xo viraşto. 1908 de şî yo Parîs û uca de hunermen dê kubîsta rê de yeno şinasnayîş. Eserê cê ye ke xoserî serra 1909-1910 de resmê “Kulla Eyfelli,” di serra ra pê Salon des Îndependents de yew sergî akeno, namê no sergî “şarîstanê Parîsiyo” no sergî zaf veng ano. Resmanê xo de rengê berqaye şuxulnayo.

Nêvêşîya kanserî ra serra 1941 de Montpelleir de mireno.

Robert Delaunay, Pacê, 1912, Tuwal ser o teknîko temyand, 79,9 x 70 cm, Museum of Modern Art New York

Robert Delaunay ,Tîncî û Aşim, 1913,Tuwalî ser o boyaxo rûnin, 134,5 x 134,5 cm, Museum of Modern Art New York

2.1.8. ROGER DE LA FRESNAYE (1885-1925)

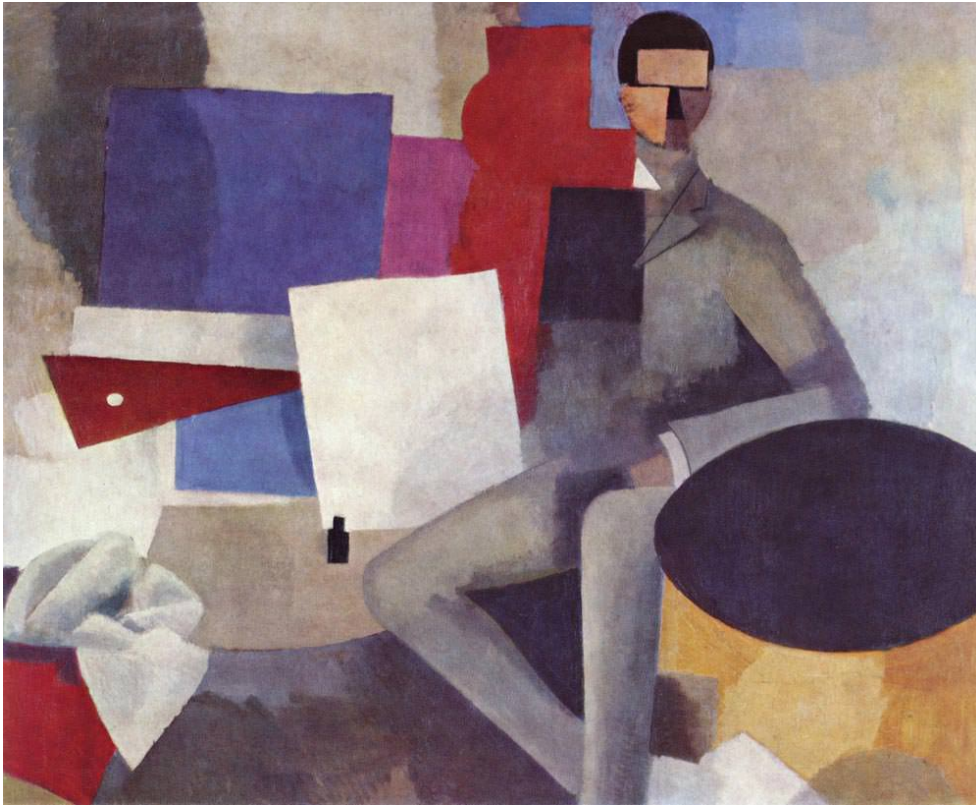
Fransiz kubîst resam.

Hunermend serra 1885 de Le Mance de gedê yew keyeyo aristokratî de yeno dinya. Perwerdîya xo serra 1903-1904 de Parîs de Akedemîyo Julîan û serra 1904-1908 de Ecole des Beaux-Arts de vêneno. 1908 ra dim Akedemîyo Ronson de perwerde xo veyneno. Tesîrê no perwerdî xo no eser o 1909 de “Women With Chrysanthemums” de navit.

Eserê cê yo en mûhîm “Fethe Asmenîyo,” 1913 de virašto. 1918 de nêveş qoyto namê nêveşîya cê tûberkûloz a, seba na nêvêşî hênî xo de quvvet nê vêneno ke resima virazo.

Serra 1925 de De la fresnaye de vexto ke 40 serre bi emrê xo tamam keno.

Roger de la Fresnaye, Merdek o Ronuşte, 1914, 131 x 162 cm, Musee National d'Art Moderne Paris

Roger de la Fresnaye ,Fethê Asmêni, 1913,Tuwalí ser o boyaxo rûnin, 235,9 x 195,6 cm, Solomon R. Guggenheim Museum New York

PEYNÎYE

Kubîzm, Fransa û Îtalya de sey futurîzmî, Îngilîstan de vartisîzm, Rûsya de sùprematîzm û Almanya Federal de ekspresyonîzm wedaritene yenê şinasyayîş.

Seserra 20. de mûzîk, edebîyat, mîmarêye û hazê enîna andaye çî mî binê tesîrê kubîzmi de maneno. Poldê kubîzmî ra sînor rê ke ricîyay, hunerê dadaîzm û surrealîzmî ardo îsyen kerdiş. Kubîzm hunerî ard modernê ser.

Kubîzm yew ekolo xişn o coka rojanê ma de zî hama zî hunermendan binê tesîrê xo de verdeno.

ÇİMEYÎ

Anna-Carola Krause, Rönensastan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü, Literatür Yayınları, Almanya, 2005.

Eric Grzymkauski, Sanat101, Say Yayınları, İstanbul, 2015.

Stephen Little, İzmler, Yem Yayınları, İstanbul, 2010.

Nimet Keser, Sanat Sözlüğü, Ütopya Yayınları, Ankara, 2009.

KEYEPELÎ

<http://www.leblebitozu.com>

<http://www.istanbulsanatevi.com>

<http://www.ressamlar.gen.tr>

T.C.

Mardin Artuklu Üniversitesi

Türkiye’de Yaşayan Diller Enstitüsü

Kürt Dili ve Kültürü Anabilim Dalı

Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi

KÜBİZM AKIMININ BAŞLANGICI

Yunus ÖNDER

15721045

Danışman

MUSTAFA ASLAN

Mêrdîn 2018